

สรุปเนื้อหาสัมมนาพิเศษ เรื่อง “ตอบโจทย์.....แก้รัฐธรรมนูญ”

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดโครงการสัมมนาพิเศษหัวข้อ เรื่อง “ตอบโจทย์.....แก้รัฐธรรมนูญ” ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2551 เวลา 09.00 – 12.30 นาฬิกา ณ โรงแรมเดอะแกรนด์ ออยุธยา ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร การสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า และผู้สนใจทั่วไป มีโอกาสร่วมวิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสียของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 รวมถึงร่วมกำหนดทิศทางและแนวโน้มของการเมืองไทยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยได้ร่วมรับฟังความคิดเห็นจากทัศนะ และมุมมองจากประสบการณ์อันทรงคุณค่าของผู้ร่วมเวทีสัมมนา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้ทางการเมืองได้ ทั้งนี้เพื่อสามารถนำผลการสัมมนา ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองการปกครองของไทยต่อไป

การสัมมนาในครั้งนี้ได้รับเกียรติจากวิทยากรร่วมอภิปราย 6 ท่าน ได้แก่ 1) นายเกษม สรศักดิ์เกษม อดีตต๋านายกสภานายความ 2) นายจूरินทร์ ลักขณวิศิษฏ์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ 3) นายจาตุรนต์ ฉายแสง อดีตรองนายกรัฐมนตรี 4) ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5) นายคำณูณ สิทธิสมาน สมาชิกวุฒิสภา 6) รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ปิวาวัณ น พานิช อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีนายภัทร จิงกานต์กุล เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

จากการสัมมนาในครั้งนี้ สรุปประเด็นที่เป็นสาระสำคัญต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ได้ดังนี้

นายจาตุรนต์ ฉายแสง อดีตรองนายกรัฐมนตรี

นายจาตุรนต์ ฉายแสง อดีตรองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 ไม่ได้มุ่งให้อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน และผู้ที่มาจากการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกัน รัฐธรรมนูญฉบับนี้สร้างเงื่อนไขทำให้รัฐบาลไม่เข้มแข็ง และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ และยังเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 ไม่เป็นประชาธิปไตย ดังนั้นจึงต้องมีการ

แก้ไขโดยเร็วเพื่อให้เป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้ นายจาตุรนต์ฯ ให้มุมมองว่า กระบวนการแก้ไข ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ถึงแม้รัฐธรรมนูญ มาตรา 291 จะให้อำนาจอธิปไตยในการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ตาม และประเด็นที่เห็นว่าเป็นวิกฤตในขณะนี้ไม่ใช่วิกฤตในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หากแต่เป็นวิกฤตแนวความคิดประชาธิปไตยที่ต่อสู้กันระหว่างฝ่ายประชาธิปไตยกับฝ่ายตรงข้าม

ท้ายที่สุดนายจาตุรนต์ฯ แสดงจุดยืนว่า ณ เวลานี้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงควรแก้ไขโดยเร็ว ซึ่งประชาชนควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ อภิปรายว่าหากถามว่ารัฐธรรมนูญสามารถแก้ไขได้หรือไม่ นายจรินทร์ฯ ได้แสดงจุดยืนว่ารัฐธรรมนูญสามารถแก้ไขได้ เพราะฉะนั้น รัฐธรรมนูญ ปี 2550 ก็สามารแก้ไขได้ แต่ประเด็นสำคัญที่จะนำมาตอบโจทย์การแก้รัฐธรรมนูญ คือ ถ้ารัฐธรรมนูญสามารถแก้ไขได้ เมื่อถึงเวลาแก้ จะแก้เพื่อใคร แก้เพื่อบุคคลหรือกลุ่มคนใดหรือไม่ การแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องแก้ไขเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ แต่ประเด็นที่เป็นปัญหาในขณะนี้ คือเรากำลังจะแก้รัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไขปัญหาของส่วนรวมจริงหรือไม่ สถานการณ์ทางการเมืองที่ตั้งเครียดในปัจจุบันนี้ มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความพยายามที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อตัวเอง ตรงนี้จึงเป็นชนวนของปัญหาที่นำไปสู่วิกฤตทางการเมืองได้ การแก้รัฐธรรมนูญจึงไม่ควรเอาปัญหาส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ซึ่งนายจรินทร์ฯ ให้ความเห็นว่า ในขณะนี้มีความพยายามที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อตัวเองแล้ว โดยมีการยื่นญัตติขอแก้ไขรัฐธรรมนูญไปยังสภาผู้แทนราษฎร โดยมีความประสงค์ที่จะเอารัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาแทนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยให้เหตุผลว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีที่มาจากกระบวนการ ทั้งนี้ นายจรินทร์ฯ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญทุกฉบับต่างก็มีจุดอ่อนจุดแข็งแตกต่างกันไป รวมถึงรัฐธรรมนูญ ปี 2540 และรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ต่างก็ไม่สมบูรณ์แบบด้วยกันทั้งสิ้น แต่ถ้านำรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน นายจรินทร์ฯ มีความเห็นว่าคงไม่เหมาะสม เพราะรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ และขณะเดียวกันมีจุดอ่อนหลายประการที่ทำให้ฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็งจนเกินไป จนทำให้ระบบการตรวจสอบไม่มีประสิทธิภาพ แต่ขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ก็มีจุดอ่อนเช่นกัน อาทิ วุฒิสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด แต่การเอารัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาบังคับใช้แทนรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ทั้งหมด มีวาระซ่อนเร้น เป็นการแก้รัฐธรรมนูญเพื่อตนเอง เพราะรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ไม่มีบทบัญญัติมาตรา 237 ที่ว่าด้วยเรื่องกรรมการบริหารพรรคการเมืองใดทุจริตเลือกตั้งก็ต้องยุบพรรค เพราะฉะนั้นถ้าแก้รัฐธรรมนูญให้ไปเป็นตามปี 2540 ก็จะไม่มีการยุบพรรคเกิดขึ้น ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่มาของการแก้รัฐธรรมนูญเพื่อตนเอง รัฐธรรมนูญ ปี 2540 ไม่มีบทบัญญัติมาตรา 309 ที่ว่าด้วยเรื่องการทำผิดที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

ต่อรัฐ (คตส.) และองค์กรอิสระอื่น ๆ ให้ถือว่าชอบโดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ถ้ามีมาตรา 309 อยู่ ใครที่กำลังโดนตรวจสอบเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันก็ต้องถูกดำเนินตามคดีตามขั้นตอนกฎหมายต่อไป แต่ถ้าเอารัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาใช้แทนก็จะไม่มีบทบัญญัตินี้แล้ว ทำให้สามารถยกเลิกสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ (คตส.) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ในชุดปัจจุบัน ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่มาของข้อกังขาว่าแก้รัฐธรรมนูญเพื่อตนเอง อาทิ เพื่อหลีกเลี่ยงคดียุบพรรค หรือคดีทุจริตที่ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ (คตส.) ที่กำลังตรวจสอบอยู่ เป็นต้น

นอกจากนี้ นายจรินทร์ฯ มีความเชื่อมั่นว่า ขณะนี้ยังคงมีความพยายามที่จะล้มเลิกรัฐธรรมนูญ ปี 2550 อยู่ ซึ่งตอนนี้ยังอยู่ในขั้นตอนที่เปลี่ยนแปลงกระบวนการรูปแบบในการนำเสนอ และรอจังหวะที่เหมาะสมในการเสนอญัตติการแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง ซึ่งประเด็นนี้จึงเป็นที่มาของสถานการณ์การเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มพันธมิตรกับรัฐบาลทำให้สถานการณ์ตึงเครียดมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะฉะนั้นทางออกในการทำให้ประเทศสงบ และไม่ก่อชนวนให้เกิดวิกฤต มีวิธีการดังนี้

1. ต้องไม่ใช้อำนาจรัฐเข้าแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมในทุก ๆ รูปแบบ
2. ต้องลดความตึงเครียดในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยควรตั้งคณะกรรมการศึกษาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ ปี 2550 ซึ่งประธานกรรมการศึกษาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญต้องเป็นคนกลางไม่มีเจตนาพรรคการเมือง นายกรัฐมนตรีควรเปิดสภาทั่วไปโดยไม่ลงมติ ตามมาตรา 179 เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาสามารถสอบถามการบริหารราชการแผ่นดินและแสดงความคิดเห็นของสถานการณ์ต่อรัฐบาลได้
3. รัฐบาลต้องไม่สร้างเงื่อนไขที่นำไปสู่วิกฤต โดยรัฐบาลและพรรคร่วมรัฐบาลต้องประกาศให้ชัดเจนว่าจะไม่เสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญกลับเข้าสภาอีก จนกระทั่งคณะกรรมการศึกษาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญยังศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว และแม้จะต้องแก้รัฐธรรมนูญในอนาคต รัฐบาลและพรรคร่วมรัฐบาลต้องประกาศให้ชัดเจนว่าจะไม่แก้รัฐธรรมนูญเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

นายคำณูณ สิทธิสมาน สมาชิกวุฒิสภา

สำหรับทัศนะของ นายคำณูณ สิทธิสมาน สมาชิกวุฒิสภา กล่าวว่าเห็นด้วยกับนายจตุรนต์ฯ ที่เกี่ยวกับประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ว่าเป็นวิกฤตภาพต่อของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ปลายปี 2548 จนกระทั่งปี 2549 ซึ่งหากนับเวลาตั้งแต่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ประเทศไทยสูญเสียเวลาเกือบปีกว่า ๆ เพราะคณะรัฐประหารบริหารประเทศแบบไม่มีเป้าหมาย ไร้ทิศทาง

อย่างไรก็ตาม นายคำณูฯ ได้ชี้ประเด็นที่เห็นแตกต่างจากนายจาตุรนต์ฯ คือ ความขัดแย้งก่อนวันที่ 19 กันยายน 2549 ไม่ใช่ความขัดแย้งระหว่างของฝ่ายที่มีความเป็นประชาธิปไตย และฝ่ายที่ต้องการเผด็จการ/รัฐประหาร

นอกจากนี้ นายคำณูฯ ได้ยกคำแถลงของศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า “วิกฤตการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2548 – 2549 และก่อนหน้านั้นมีปัจจัยสำคัญมาจากความเข้าใจผิดในหลักการประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยึดรูปแบบบทติกาการเลือกตั้งและถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ จริง ๆ แล้วการเลือกตั้งเป็นเพียงส่วนหนึ่งหรือจุดเริ่มต้นของกระบวนการได้มาซึ่งสิทธิอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น แต่เมื่อภายหลังการเลือกตั้งแล้วพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมากจะต้องบริหารและปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใสตามกระบวนการและขั้นตอนของรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้และต้องยึดถือหลักการ/หลักปฏิบัติของประชาธิปไตย เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีโอกาสในกระบวนการพัฒนา มิฉะนั้นจะทำให้สิทธิอำนาจอันได้มาจากการเลือกตั้งกลับกลายเป็นระบอบอำนาจเบ็ดเสร็จ ซึ่งเท่ากับเป็นการล้มล้างรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย” นอกจากนี้ศาสตราจารย์เสน่ห์ฯ ยังกล่าวถึงการรัฐประหารว่า “การรัฐประหารเป็นทางออกเดียวที่เหลืออยู่ย่อมองว่าเป็นการถอยหลัง”

อีกทั้งนายคำณูฯ กล่าวถึงสังคมไทยว่า เป็นสังคมที่ตกอยู่ในมายาภาพ หรือความเข้าใจผิดที่เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ 2 ประการ คือ 1) การรัฐประหารเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งล้าหลังไม่พึงกระทำ เป็นเผด็จการ 2) ระบอบประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง อะไรก็แล้วแต่ถ้ามีการเลือกตั้งถือว่าเป็นประชาธิปไตย การรัฐประหารนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่เลว แต่การรัฐประหารเป็นวิธีการหรือเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมาย การรัฐประหารจะดีหรือไม่ดีอย่างไรขึ้นอยู่กับระบอบการเมืองเดิมหรือรัฐบาลเดิมที่ถูกโค่นล้มมีลักษณะอย่างไร และเมื่อรัฐประหารแล้วนำพาประเทศไปลักษณะใด ซึ่งผลของการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ทำให้มีรัฐธรรมนูญและมีการเลือกตั้ง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้แก้ปัญหามองเมืองที่ผ่านมา และเป็นสารัตถะที่แท้จริงของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งนายคำณูฯ เองก็ยังไม่สามารถหาทางออกของปัญหาที่แน่ชัดว่าคืออะไร และให้มุมมองว่ารัฐธรรมนูญ ปี 2550 ไม่ใช่รัฐธรรมนูญที่ดีเลิศ การแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นต้องไม่ใช่ลักษณะที่แก้ไขเพื่อประโยชน์ตนเอง

นายเกษม สรศักดิ์เกษม อดีตนายกสภาทนายความ

นายเกษม สรศักดิ์เกษม อดีตนายกสภาทนายความ ให้ความคิดเห็นส่วนตัวต่อรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ว่า ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี 2550 และกล่าวว่ารัฐธรรมนูญปี 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่ถูกต้อง คือมีสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากประชาชนทั่วประเทศ ตรงกันข้ามกับสภาร่าง

รัฐธรรมนูญ ปี 2550 มีสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากพรรคการเมือง เพราะฉะนั้น รัฐธรรมนูญปี 2550 ต้องแก้ไข ส่วนจะแก้ไขในประเด็นใด เวลาใด เพื่อใครเป็นรายละเอียดที่ต้องอภิปรายต่อไป อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ไม่ได้เป็นรัฐธรรมนูญที่ถูกต้องทั้งหมด จึงไม่สามารถเอามาใช้แทนรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ได้ทุกมาตรา ซึ่งนายเกษมฯ มีความคิดเห็นตรงกันข้ามกับนายจาตุรนต์ฯ ว่า รัฐธรรมนูญมีส่วนผลักดันอย่างยิ่งให้ประเทศเกิดวิกฤต เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกติกาสูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องแก้รัฐธรรมนูญในสิ่งที่บกพร่องในเวลาอันเหมาะสม ทั้งนี้ นายเกษมฯ มีความเห็นในลักษณะเดียวกันกับนายจตุรนต์ฯ ว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญควรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาศึกษาศึกษารัฐธรรมนูญ แต่แตกต่างกันประเด็นที่ว่าการศึกษาที่นั่นเพื่อนำไปสู่การแก้ไข กติกาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ตามมาตรา 291 ได้บัญญัติแนวทางแก้ไขไว้ มี 4 ช่องทาง คือมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา คณะรัฐมนตรี และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 50,000 คน เข้าชื่อเสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้มุมมองในฐานะนักวิชาการต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญว่า มีสิ่งใดบ้างที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งก่อนที่จะมีการร่างรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ได้มีการทบทวนผลการศึกษาข้อดี - ข้อเสียของรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ในเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่องของบทบาทและอำนาจหน้าที่ รวมไปถึงที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
2. เรื่องความไม่อิสระขององค์กรอิสระ คือมีการแทรกแซงหรือครอบงำองค์กรอิสระอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญปี 2540 โดยเฉพาะเรื่องของการสรรหาองค์กรอิสระที่ไม่ให้พรรคการเมืองเข้ามาครอบงำ รัฐธรรมนูญปี 2550 จึงแก้ไขในประเด็นนี้เพื่อให้องค์กรอิสระเป็นอิสระอย่างแท้จริง
3. เรื่องพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง เป็นปัญหาที่มีมายาวนานคู่กับประชาธิปไตย พรรคการเมืองไม่ใช่สถาบันการเมืองอย่างแท้จริง แต่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อลงเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาล จนเกิดการรวมพรรคในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อให้ได้เสียงข้างมาก ศาสตราจารย์ ดร.จรัส ให้ความเห็นที่ พรรคการเมืองเป็นองค์กรสาธารณะจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะชน (public Accountability) แต่ในสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเช่นนั้น จึงเป็นที่มาของมาตรา 237 ที่พยายามทำให้พรรคการเมืองมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
4. ประเด็นของรัฐสภาที่ผ่านมาไม่สามารถเป็นองค์กรตรวจสอบรัฐบาลที่ดีได้ หรือที่เรียกว่า “รัฐสภาหมอนข้าง” เป็นรัฐสภาที่ส่งเสริมให้เกิดทรราชเสียงข้างมาก คือ เป็นรัฐสภาที่สนับสนุนรัฐบาลมาโดยตลอด

ศาสตราจารย์ ดร. จรัสฯ สรุปว่าประเด็นต่างๆ เหล่านี้ยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัด ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ ซึ่งในขณะนี้การแก้ไขรัฐธรรมนูญ เราจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาให้เหมาะสมในการคิดทบทวนให้รอบคอบ

รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช
อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้มุมมองเชิงวิชาการต่อรัฐธรรมนูญปี 2550 ว่า จำเป็นต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยรูปแบบ (model) 1) เลือกตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ 2) ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อทำหน้าที่ศึกษาหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ให้ความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ปี 2540 และ 2550 ต่างก็มีข้อบกพร่อง จึงควรจะเอาข้อดีของรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับมาผสมผสานกัน โดยมีการเปรียบเทียบข้อดีของรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับมาศึกษาและพิจารณาปรับใช้ ซึ่งข้อดีของรัฐธรรมนูญ ปี 2550 มีหลายประการ เช่น ลดจำนวนประชาชนในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (recall) จาก 50,000 คน เป็น 20,000 คน ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากกว่ารัฐธรรมนูญ ปี 2540 และมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาทางการเมืองให้แก่ภาคประชาสังคมด้วย

รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ฯ เห็นว่า รัฐบาลควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษาโดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาอย่างรอบคอบ ไม่ควรรีบเร่ง เพราะยังมีปัญหาเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องเร่งด่วนกว่า และการแก้ไขรัฐธรรมนูญประเด็นใดนั้น รัฐบาลต้องศึกษารัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ไม่ควรแก้มาตราใดมาตราหนึ่งเท่านั้น ซึ่งประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญ คือ มาตรา 237 (2) เป็นเรื่องของการยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสังคมมีข้อสงสัยว่าถ้าตัดมาตรานี้ออกไปแล้วจะช่วยให้หลุดพ้นจากคดียุบพรรคหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามข้อความในลักษณะเดียวกันนี้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งด้วย ดังนั้นหากจะแก้ในมาตรานี้จำเป็นต้องกลับไปแก้ไขในส่นกฎหมายประกอบฯ ด้วย ในประเด็นนี้รัฐบาลจำเป็นต้องออกมาชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงเพื่อให้ประชาชนเข้าใจด้วย นอกจากนี้ มาตรา 309 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการนิรโทษกรรม จะเป็นการช่วยคดีที่มีการตรวจสอบการทุจริตหรือไม่ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ให้ความเห็นว่า มาตรานี้ไม่ได้มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ (คตส.) แต่ประการใด ในประเด็นนี้รัฐบาลต้องออกมาชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ฯ ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ (คตส.) ว่ามีประกาศการแต่งตั้งถึง 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกเป็นการประกาศแต่งตั้งโดยตำแหน่ง แต่ต่อมาได้มีการยกเลิก และจัดทำประกาศแต่งตั้งตัวบุคคลขึ้นมาแทน ทำให้เป็นประเด็นความขัดแย้งขึ้นมาเช่นกัน

ท้ายที่สุดนี้ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ฯ ยังเสนอว่าถ้าหากจะแก้ไขรัฐธรรมนูญผลประโยชน์ต้องตกอยู่กับประชาชนต้องมีความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

อย่างไรก็ตาม การแก้ทางตันเพื่อหาทางออกให้แก่วิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญไทยต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการในการจัดทำหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ และต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างแก้ปัญหาเฉพาะประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นต้องมองปัญหาเลยวิกฤตินั้นไปอย่าเอาวิกฤติมาเป็นตัวตั้งในการแก้ไขปัญหา รวมถึงต้องแก้รัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย โดยคำนึงถึงรัฐธรรมนูญ ปี 2540 เป็นหลักและคำนึงถึงข้อดีของรัฐธรรมนูญปี 2550 ด้วย และต้องไม่สร้างเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่วิกฤติ หรือแก้รัฐธรรมนูญเพื่อตนเอง

บทสรุปของการสัมมนาในครั้งนี้ หลายฝ่ายมีความคิดเห็นตรงกันว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ใช่เรื่องที่แปลกใต้อะไรเลย แต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในประเทศเป็นหลัก โดยต้องมีกระบวนการที่เหมาะสม เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน โดยต้องยึดหลักเสียงข้างมากที่ประกอบด้วยเหตุผลและเป็นอิสระ ปราศจากการครอบงำของอำนาจจากฝ่ายต่างๆ ในขณะเดียวกันก็ต้องเคารพในความคิดเห็นของเสียงข้างน้อยด้วย ซึ่งถ้าหากดำเนินการตามครรลองของประชาธิปไตยโดยเนื้อหาสาระแล้วจะทำให้ปัญหาต่างๆ แก้ปัญหาด้วยความสมานฉันท์ และฝ่ายบริหารหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็จะได้ให้ความสนใจการแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชนที่เป็นสำคัญมากที่สุดขณะนี้